

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

I. Fabulares omnes Dii, unus idemque sunt, nempe Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

CAPUT DECIMUM.

I. *Fabulares omnes Dii, unus idemque sunt, nempe Moses.* II. *Exponitur quid sit Myobarbum Aufonii.* III. *Fabulares omnes Dea, una eademque Dea sunt, atque hæc Sephora est Moses uxor.* IV. *Fabularium quoque Dearum pleraque Mariam Moses sororem referunt.* V. *Uni, eidemque fabulari personæ insunt diversa significationes; & alie quidem ΦΥΣΙΣ, alie ΨΥΧΗ.* VI. *Fabularis historia Græcorum bona pars ex Moses libris & doctrina, atque ipsis etiam verbis profluxit.* VII. *Geographica à Mose in Genesi obiter tradita, Scriptoris ac Scriptioris vetustatem indicant.*

I. **N**unc si recolligamus superiora, Mosem personatum quidem, & commentitiis nominibus ac gestis, pro gentium singularum captu, dissimulatum, & velut peregrinis indutum vestibus, sed agnoscendum tamen, si quis oculos adhibeat, & summis per totum fere orbem religionibus dignatum cernemus; Taauti quippe, & Adonidis, & Thammuz, & Marnæ personam gessisse apud Phœnices; Mercurii si-
ve Theuthi, Osiridis sive Bacchi, Apis, Mnevis, Serapidis, Ori, Anubis, Vulcani, & Typhonis apud Ægyptios; Zoroastris apud Persas; Mercurii rursus sive Theuthi apud Thraces, Germanos, Gallos, Britannos, Hispanos, & ipsos quoque fortasse Mexicanos; Apollinis, Panos, Priapi, Æsculapii, Promethei, Cecropis, Minois, Rhadamanthos, Æaci, Protei, Persei, Libripendis cælestis, Aristæi, Musæi, Orphei, Lini, Amphionis, Eumolpi, & Tiresiæ apud Græcos; Jani, Vertumni, Fauni, Silvani, Evandri, unius etiam ex Penatibus & Laribus apud Romanos; & Indis quoque præcipua religionis suæ dogmata & ritus subministrasse. Fidem his facit quod ab aliis jam pridem observatum est, multiplicem illam Deorum turbam, quam nobis obtrudit fabularis historia, unum eundemque esse Deum, pro variis effectis varia nomina sortitum. Legi velim eruditissimum Plutarchi librum De Iside & Osiride, in quo plurima habentur ad hoc argumentum apposita. Præclara vero est imprimis Macro-
bii dissertatio, omnes Deos ad Solem referri copiose demonstrans, Apollinem videlicet, Janum, Liberum, Martem, Mercurium, Æsculapium, Serapin, Adonin, Attinem, Osirin, Orum, Pana seu Inuum, Saturnum, Ammonem, & Jovem. Notabile præcipue illud affert Apollinis Clarii oraculum, quo supremum Deorum omnium Iao, Plutonem hyme appellari pronuntiat, Jovem ineunte vere, æstate Solem, autumno Iao. Cui & germanum istud depromit ex Orphicis:

εἰς ἑὸς, εἰς ἀδης, εἰς ἡλίου, εἰς διόνυσου.

Unus Iupiter, unus Pluto, unus Sol, unus Bacchus.

Quem verum ex oraculo Apollinis ita conceptum refert Julianus Imperator:

εἰς ἑὸς, εἰς ἀδης, εἰς ἡλίου ἔστι σάραπι.

Unus Juppiter, unus Pluto, unus Sol est Serapis.

quo probat Apostata eundem esse Solem & Jovem, additque Cyprios Sacerdotes

communem utrique aram statuere. Hoc quoque ex Orphicis representat Macrobius:

ἀγλαὴ ἑὸς, διόνυσου, πᾶτερ πάντων, πᾶτερ αἰῶνος,

ἡλίου παρρηγιότου, παναίολε, χρυσοφειγής.

Splendide Iuppiter, Bacche, pater maris, pater terre,

Sol omnium parens, vario ornatu insignis, aurea luce fulgens.

Idem ergo Juppiter, Dionysius, Neptunus, Pluto, & Sol. Eadem est Porphyrii sen-

tentia, docentis apud Eusebium Solem pro variis virtutibus Apollinem dici, & Her-

culum, & Æsculapium, & Dionysium, & Horum, & Plutonem, & Mercurium,

& Hermopanem, & Hermanubin. Quorum omnium significationem parum videtur

perspexisse Eusebius, cum probare conatus est diversos fuisse. Alibi vero docet eum-

dem esse Solem, Osirin, Bacchum, & Sirium. Deinde Apollinis de se profert oracu-

lum, quo declarat se esse Solem, Horum, Osiridem, & Bacchum. Adde Æschyli,

Sophoclis, & Euripidis testimonia, quæ representat Clemens Alexandrinus, ut Jo-

vem omnia esse prober, unumque ab illis Deum statui. Adde & illud Diodori, unde

intelligas eundem credi ab aliquibus Osirin ac Serapin, ab aliis eundem ac Libe-

rum, à quibusdam eundem ac Plutonem, à nonnullis eundem ac Ammonem, ab

his eundem ac Jovem, ab illis eundem ac Pana. Adde & illa Iamblichi, & Procli,

quibus unus idemque est, Amun, Phtha, Vulcanus, Juppiter *μυλιχός*, & Osiris. Ad-

Fabulares omnes Dii, unus idemque sunt, nempe Moses.

Macrobi. Sat. libr. 1. cap. 17. & seq.

Macrobi. Sat. libr. 1. cap. 18.

Julian. Orat. in Solem.

Maer. libr. 1. Sat. cap. 23.

Euseb. Præp. Evang. libr. 3. cap. 11. & 13.

Euseb. Præp. Evang. libr. 1. cap. 9. & 15.

Clem. Alex. Strom. 1. Diodor. libr. 1.

Iambli. de my. ster.

de & illud Nonni, apud quem Bacchus Solem invocans, Herculem eum appellat, & Belum, & Ammonem, & Apin, & Saturnum, & Jovem, & Serapin, & Tempus, & Phaëthontem, & Mithram, & Apollinem, & Pæonem, & Æthera. Adde & illud Stephani, qui de Amathunte Cypri civitate differens ait, *ἐν ἧ ἀδωνίς ὄσεις ἐν μύθῳ, in qua Adonis Osiris colebatur*, quasi duplici nomine personam unam designans. Adde & illud Suidæ, qui scribit simulacrum quoddam communi Osiris & Adonidis nomine ab Alexandrinis fuisse cultum. Adde & illud Augustini, quo docet persuasum fuisse Ethnicis in uno Jove latere omnes Deos, quorum seriem subtextit. Idem alibi ex Varrone profert hos versus Valerii Sorani:

*Juppiter omnipotens, regum, rerumque, Deūmque
Progenitor, genitrixque Deūm, Deus unus, & omnes.*

Mart. Cap.
libr. 2.

Adde & illud Martiani Capellæ, qui ait sub diversis Phœbi, Lyæi, Serapidis, Osiris, Mithræ, Ditis, Typhonis, Attinis, Ammonis, & Adonidis nominibus, idem numen ab universo orbe coli. Adonidem quidem Apollinem ipsum esse discrete docet Proclus Lycius Hymno in Apollinem. Causam affert Clemens Alexandrinus in Parenesi, cur Bacchus ab aliquibus Artis appelletur. Jovem vero Serapin esse tradit Eustathius, cum ait simulacrum Jovis Serapidis Sinope advehi curasse Ptolemæum Lagiden, quod ejus esset naturæ spectatores discernere non potuissent: ut vel inde capi posset argumentum Diis plerisque communem esse naturam Jovis. Rem aliter narrat Plutarchus, & simulacrum id Plutonis fuisse docet, nec alium hunc esse quam Serapin. De Sinopensi hoc Dite differens Tacitus tradit multos ex insignibus, quæ in ipso manifesta erant, conjectasse eum esse Æsculapium, quosdam Osirin, plerosque Jovem, plurimos Ditem patrem. Jovem quoque esse Æsculapium liquet ex Aristide, cui commemoratur *Ζεὺς ἀσκληπιός*: Eundem esse constat Pana ex Orphico Hymno, in quo Pan *verus Juppiter cornutus* appellatur. Probatur item esse Bacchum ex eodem Aristide: probatur & ex Pomponio Mela, qui Indicum montem Meron, Bacchi mysteriis celebrem, Jovi sacrum esse scribit, & ex Julio Firmico, & ex veteri Inscriptione, in qua Juppiter Sabazius appellatur; quod unum esse ex Bacchi cognominibus nemo nescit. Mercurium Faunum esse decernit Cedrenus, Anubin Apuleius, & Servius; unde & *κνωπέροισιν* eum pingebant Ægyptii, Luciano teste. Solem, Orum, & Priapum ab Ægyptiis eundem Deum haberi declarant Suidas & Codinus. Reperitur in Poëmatibus antiquis, à Pithæco editis, carmen in laudem Solis, quod eum esse Liberum, & Cererem, & Jovem statuit, & mille nominibus gaudere. Jovem Orphica Dæmonem indigitant: Dæmon autem esse Apollo, ut dixi. Panem Saturnum esse pronuntiat Macrobius; Varro vero eisdem esse Deos Harpocratem, Serapidem, & Isidem; Taautem, & Astartem; Saturnum, & Opem; & Deos Samothracum. Saturnum esse Evandrum & Janum non absurde conjicit Vossius: esse Herculem colligitur ex Athenagora. Janum esse Vertumnum probare nititur Johannes Annus. Eundem & Anubin esse quidam opinati sunt, ut perhibet Plutarchus in libro De Iside & Osiride. Docuimus supra ex Auctore libelli de origine gentis Romanae, & ex Servio, eundem esse Pana, Inuum, Faunum, Ephialtem, Fatuum, Fa-tuellum, & Silvanum. Silvanus autem est Apollo & Aristæus, ut superius ostendi: idem & Mars, si Catonem audimus. Mars autem & Janus est, auctore Plutarcho & Servio. Est & Hercules secundum Pontificalem ritum, ut idem Servius affirmat. Martis simulacrum in Pantheo multorum Deorum imagines continebat, unde & templo nomen, juxta Dionem, Æsculapium, Pæonem, & Attinem unicum esse Deum asseverat Damascius apud Photium. Melicarthum, sive Melicertam, qui & Palæmon, & Portunus, esse Herculem notat Philo Byblius, Sanchoniathonis interpres. Liberum esse Apollinem, & Solem, certum est ex Arnobio, cujus verba hæc sunt: *Nam si verum est Solem eundem Liberum esse, eundemque Apollinem*; & ex Statio, cui dicitur, *lucidus Evan*; & ex Cornelio Severo, cum ait: *Liberum venire per celsa sidera celi*; & ex his Ovidii ad Bacchum: *Tu formosissimus alto Conspicieris celo*; potissimum vero ex Virgilio, cujus hoc est: *Labentem celo qui ducitis annum, Liber, & alma Ceres*. Quod petitem est ex scholis Ægyptiorum: eos enim sciscere ait Herodotus, Liberum & Cererem rebus his inferioribus præesse. Hæc quæ diximus propemodum omnia unica clausula comprehendit Hermesianax:

*πλάτων, ποσειδών, δημήτηρ, κύπρις, ἕσπετος,
πελειωνίς, τριβός, πηθός, καὶ κνωπέροισις,
ἄρμης ἢ ἠφαιστὸς τε κλυτός, πᾶν, Ζεὺς τε, καὶ ἠφρ,
ἀρτεμις, ἢ δὲ ἐκάργος ἀπόλλων, εἰς θεός ἐστι
Pluto, Proserpina, Ceres, Venus, Amores,
Tristones, Nereus, Tethys, & Neptunus,*

Nonn. libr. 40.
Dionys.

Steph. in *Amathunte*.
Suid. in *ἐπιπέδος*.
August. de civ. Dei libr. 4. cap. 11. libr. 7. cap. 9. & seq.

Eustath. in Dion. Perieg.

Plut. De Isid. & Osir.
Tacit. Hist. libr. 4. cap. 84.
Aristid. Orat. in Æsculap.
Orph. Hymn. in Pan.

Arist. Orat. in Bacch.
Pomp. Mel. libr. 1. cap. 7.
Jul. Firm. De ere. prof. relig. Inscr. Græc. pag. 22.

Apul. Metam. libr. 11.
Serv. in Virg. Æn. 8.
Lucian. De sacris.
Suid. in *ἐπιπέδος*.

Codin. Excerpt. de Origin. Constantinop.
Orph. Hymn. in Dæmon.
Macrob. Sat. libr. 1. cap. 22.
Var. libr. 4. de Ling. Lat.

Voss. de idolol. libr. 1. cap. 24. & 20. & de art. Gramm. libr. 1. cap. 11.
Ann. Viterb. ad Propert. libr. 4. Eleg. 1.

Serv. in Virg. Æneid. 6.
Cato De re rust. cap. 83.
Plut. in Numa.
Serv. in Virg. Æn. 7.
Dion. libr. 51.
Phot. Tmetem. 241.

Phil. Bybl. apud Euf. Præp. Evang. libr. 1.
Arnob. libr. 1. Stat. Theb. libr. 1.
Corn. Sev. Æma.

Mercurius, & inclutus Fulcanus, Pan, Juppiter, & Juno, Diana, & longe operans Apollo, unus Deus est.

Simile est & illud Euphorionis:

Ζῆς ἔστιν αἰθήρ, Ζῆς ἔστι γῆ, Ζῆς δ' ἕκαστος,
Ζῆς τοὶ τὰ πάντα.

Juppiter est aether, Juppiter terra, Juppiter calum,
Juppiter est omnia.

Afferuntur & versus quidam ex minore Cratere Orphei, in quibus cum de Mercurio, Nymphis, Vulcano, Cerere, Neptuno, Marte, Venere, Baccho, Themide, Apolline, & Aesculapio commemorasset, subjicit tandem, ἐν ταῖς πάντεσσι. Merito itaque ait Seneca: Quaecunque voles Jovi nomina proprie aptabis, vim aliquam, effectumque celestium rerum continentia, & appellationes ejus possunt esse quot munera. Atque hinc Poëtae veteres Græci & Latini unicum esse Deum tam crebris effatis declararunt, quæ ab aliis studiose sunt collecta. Quod si Dii fabulares universi, unus idemque sunt; cum plerisque eorum Mosem esse vicerimus, sequitur fabulares omnes Deos, unum exhibere Mosem ἰσοεπίου, aliam enim significationem inesse physicam non negamus.

Senec. libr. 4.
De benef. cap. 7.

II. Addendum superioribus Epigramma Aufonii, quod recitavi supra; unde noscitur eundem esse Bacchum, Osirin, Phanacen, & Adonidem; eundemque Luca-niaci Pantheum appellari. Lemma Epigrammatis est ejusmodi: Myobarbum Liberi pa-tris, signo marmoreo in villa nostra omnium Deorum argumenta habentis. Jamdiu est cum viros ætatis suæ eruditissimos, Turnebum & Scaligerum, torfit vox illa Myobarbum. Ille factam putat à μυρ, in quo latet mysterii significatio, & barbo, quo in mysteriis Cereris legifera utebantur, ut est apud Hefychium. Hæc confutat Scaliger, & merito; nihil ipse affert idoneus: nam quod Bacchus pingi soleat cum cantharo oblon-go, & infima parte angusto ac turbinato, cantharum illum dictum putat Myobarbum, voce hybrida, à similitudine & muris & barbæ quæ in conum definit. Pudet ineptia-rum. Myobarbum dicitur ipsum ἀγάλμα, quo refertur & vox Pantheum. Ratio nomi-nis, quod barbam prolixam in acutum desinentem gereret. Quemadmodum enim Parones naves, cum oblongæ sunt & acuminatæ, Myoparones dicuntur, à murium similitudine, qui utrimque sunt acuminati, & à rostro, & à cauda; unde μύρρα dicitur, qui extrema parte subtilis & angustus est; ita à barba promissa & acuta, Myo-barbum dictum est simulacrum Bacchi. Tali id fuisse barba colligo ex Macrobio: Hiera-politani, inquit, qui sunt generis Assyriorum, omnes Solis effectus atque virtutes ad unius simulacri barbati speciem redigunt, eundemque Apollinem appellant. Hujus facies prolixa in acutum barba figurata est. Tum ita id depingit, ut Deorum prope omnium argumenta habeat, haud secus ac Myobarbum illud Aufonii. Hæc Apollinis effigies ea ipsa vide-tur esse, quam in templo Deæ Syriæ Hierapoli fuisse narrat Lucianus: utraque enim barbata est, utraque & vestibus induta. Atenim, inquit, Apollinem exhibet Macro-bius, Bacchum Aufonius. Responsum præbet ex Aristotele Macrobius ipse, capi-tis sequentis initio: Aristoteles, inquit, Theologumena scripsit: Apollinem & Liberum pa-trem, unum eundemque Deum esse multis argumentis asserit. Et Liberum quidem suum Aufonius cum Osirin esse dicit, satis indicat Apollinem esse sive Solem. Liberum autem, perinde ut Apollinem, Veteres barbatum quandoque pingebant: καὶ τὸ μύρρα, inquit Ulpianus, καὶ προσβύτιον, καὶ ἀνδρα γαστροῦσιν ἑστῶν. Adstipulatur Macrobius, cum ait: Liberi patris simulacra, partim puerili ætate, partim juvenili fingunt; præterea barbata specie, senilique ore, uti Græci ejus quem Bassarea, item quem Brysea appellant, & ut in Campania Neapolitani celebrant, Hebona cognominantes. Atqui Liber & Apollo iidem erant ac Mercurius. Quare & Mercurius ἀλωποτήρων exhibebatur. Auctor Artemido-rus. En tibi tres Deos, Liberum, Apollinem, & Mercurium, eandem barbam ge-rentes. Quo habitu cum fabricatum esset Myobarbum, tres illos utique representa-bat. Scribit Lucianus, in Templo Hierapolitano Syriæ Deæ simulacrum aureum fuisse, formam propriam aut nomen haudquaquam habens, at aliorum omnium Deorum species gerens, quod alii ad Dionysium, nonnulli ad Deucalionem, quidam ad Semi-ramidem referunt. Videtur itaque Bacchi Aufoniani effigies, Deorum omnium argu-menta habens, ad Hierapolitanas illas imagines, Deorum quoque omnium insignia habentes, fuisse expressa, & barbam prolixam acutamque gestasse: unde manifesta origo vocis Myobarbum: origo vero nominis Pantheum, ex insignibus Deorum om-nium, quæ inerant Myobarbo. Sic magnificentum illud templum, quod Romæ Agrip-pa condidit, Pantheon appellatum fuisse conjectat Dio, ὅτι πολλῶν θεῶν εἰκόνας ἐν τοῖς ἀγάλμασι, τὰ τε τῶ ἀρούς, καὶ τὰ τῶ ἀφροδίτης ἔδειξεν. Quia plurimorum Deorum imagines in simulacris Martis & Veneris continebat.

Exponitur
quid sit Myo-
barbum Au-
sonii.
Aufon. Epigr.
10.
Turn. Adv.
libr. 3, cap. 19.
Scal. in Aufon.
Hefych. in
Bapbis.

Macr. libr. 1.
Sat. cap. 17.

Lucian. De
Dea Syr.

Ulpian. in
Orat. De-
mophil. 27. μύ-
ρρα.

Macrob. Sat.
libr. 1, cap. 18.
Artem. libr. 1.
cap. 42.

Lucian. de Dea
Syr.

Dio libr. 13.

III. Quanta autem patellariorum Deorum & Heroum soboles ex Mose propa- Fabulares
P iij